

der troer jeg vi skulle glæde os, om Kirkens ærværdige Indretninger maatte idetmindste faste deres Skin ud over alle Livets borgelige Indretninger; og derom vil idetmindste de indkomne Adresser afgive Vidnesbyrd, at Folket agter de kirkelige Indretninger som ærværdige, idet de tillige vidne om det Standpunkt, hvorpaa Folket i saa Henseende staae. Med Hensyn til Mindretallets Forslag, der vil udvide borgerligt Ægtefælskab til alle Borgere i Landet, til alle Kirkesamfundets Medlemmer i Landet, saa har man henviist ved den første Behandling til de Lande, hvor det borgerlige Ægtefælskab er indført, man har henviist til Frankrig; men var det da i Religionsfrihedens Interesse, at man har indført borgerligt Ægtefælskab der, — eller var det ikke Statens Interesse, som fordrede det? Det var det religiøse og kirkelige Livs Hensæen, som nødte Staten til at indføre borgerligt Ægtefælskab som det nødvendige og gyldige; og vil man dernæst see hen til andre Lande, hvor det borgerlige Ægtefælskab ogsaa er indført, saa er det indført ikke af den Grund, hvorfor det nu søges indført her i Danmark, men det hænger sammen med en ganske anden Opfattelse af det kirkelige Forhold, til hvilken vi nu her endnu ikke ere komne. Med Hensyn til Troeløvsen maa jeg dernæst tillade mig et Par særegne Bemærkninger. Det er saa langt fra, at Luthers Grundtanke om Adskillelse af den borgerlige og den kirkelige Deel af Ægtefælskabet ved Reformationens Indførelse blev modsagt her i Danmark, at denne Reformatorernes Anskuelse just paa det klareste træde frem i Kirkeordonnansens af 1539, og vi maatte have ønsket, at disse Bestemmelser vare vedblevne at være gjeldende i Kirken indtil nu, saa ville vi have været frie for disse Dages Forviklinger. Det hedder i Kirkeordonnansens, „at med Ægtefolk skal Pæsten ikke have at staae, uden at give og vie dem sammen, alt Andet hører den verdslige Dyrighed til.“ Alt dette Andet, som skulde høre den verdslige Dyrighed til, Omsorgen for at Statens verdslige Lovgivning blev tagt tagen, det er netop det, som blev sammensatt i Dancks Lovs Bestemmelser om Troeløvsen. Troeløvsen indbefatter just alt det, som Kirkeordonnansens vilde, der skulde høre den verdslige Dyrighed til, men da begik man det Feil-

greb, at oversføre alt Dette fra den verdslige Dyrighed til Kirkens Præster, og da sammenblandede man det Borgerlige med det Kirkelige, og man tog endel af den kirkelige Vielse og lagde hen til Troeløvsen. Det var den første Begyndelse til Sammenblanding i Ægtefælskabet af det Kirkelige og Borgerlige, og saaledes stod det nu hen, og det var en Adskillelse alligevel deraf i Principet, om ogsaa begge Arter vare henlagte til den samme Embedsmand, indtil Forordningen af 4de Januar 1799 ganske affskaffede Troeløvsen, og derved saldt aldeles den borgerlige Side af Ægtefælskabet bort i Danmark; men at Troeløvsen virkelig var det, som indtil 1799 constituerede den borgerlige Side af Ægtefælskabet, det fremgaaer klart af Lovgivningen, der indrømmede, at troeløvede Folk i givne Tilfælde kunde nyde Ægtefællers Ret. Saaledes bestemmer en Forordning fra 1683, at Troeløvelse og det tilsvarende Ægtefælskabsløste blandt Adelen ikke kunde brydes uden lovlig Skilsmisse og derpaa erhvervet Dom i Consistorium; der skulde altsaa forerhverves en Dom, førend Troeløvsen kunde brydes; det Samme fremgaaer af Sø-Artiklerne for Holstens Mandfælskab af 1756, der udtrykkelig bestemmer i dens 40de §, at, dersom to saaledes Forlovede flytte sammen inden Vielsen, og en af dem døer inden Vielsen fuldføres, da anses den Efterlevende som den Afdødes Ægtefælle. Er det ikke det Samme, som vi fordrer nu for det borgerlige Ægtefælskab, at de, som have indgaaet det borgerlige Ægtefælskab, skulle erkendes for at være Ægtefæller i alle de Forhold, hvori de træde til Staten, og vil gjøre Brug af Ægtefællers Ret. Jeg troer saaledes, at jeg er i god Samklang med det, hvad der fra gammel Tid af var brugeligt i Danmark, naar jeg henviiser til Troeløvsen, som indtil Aaret 1799 altid var den borgerlige Deel af Ægtefælskabet hos os. Men vil man saa svare mig, at da kunde det synes at være det meest Consequente for mig strax at gaae ind paa Minoritetens Forslag, der jo hæver borgerligt Ægtefælskab for Alle (Hør!), og altsaa opgive den kirkelige Vielses Nødvendighed; Grunden, hvorfor jeg ikke gjør det, det er den, som jeg angav iforgaars blandt det Første, som jeg da yttrede, at jeg ikke troer, at Staten tør op-